

OKULUMU

SEVİYORUM

AREL KOLEJİ

AYLIK ANASINIFI DERGİSİ

SAYI: 100

2014

İÇİNDEKİLER

ÇOCUKLAR BEKLEMİYİ BİLMELİ	2
ÇOCUK EĞİTİMİNDE DOĞRU OLARAK BİLİNER YANLIŞLAR	6
OKUL OLGUNLUĞU	9
ÇOCUĞUNUZUN GÜVENLİĞİ İÇİN DİKKAT ETMENİZ GEREKENLER	12
ÇOCUK, OYUN, OYUNCAK...	15

AREL Koleji

Merkez Mahallesi, Selahattin Pınar Sokak, No:3, 34197 Yenibosna - Bahçelievler / İstanbul

Tel: (0212) 550 49 30 (pbx) - 630 35 05 (4 hat) **Faks:** (0212) 550 77 82

e-posta: arel@arel.k12.tr

Okulumu Seviyorum Dergisi - 2014

Yayın Kurulu: Rehberlik Bölümü

KAYNAK | www.psikologgultendemirdoven.com

ÇOCUKLAR BEKLEMİYİ BİLMELİ

Gerek çocukluk gerekse yetişkinlik döneminde beklemeyi bilmek neden önemlidir?

Sıkça karşılaştığımız bir sorundur aslında beklemeyi bilmemek. Günlük yaşantımızda bu durumun sıkça örneklerini görürüz. Otobüs kuyruğunda, trafikte araç kullanırken, hastanede randevu saatimiz biraz sarktığında... Bunlar gibi daha pek çok örnek sayılabilir yaşam içinde.

Peki nedir bizi bu kadar kızdıran ya da tahammülsüz hale getiren durum? Bununla ilgili bakmamız gereken en doğru yer, çocukluk dönemidir şüphesiz. 0-6 yaş

dönemi bireyin gelişiminde temel yapı taşlarını oluşturduğu için oldukça önem taşır. Aslında yetişkinlik döneminde ortaya çıkan pek çok davranışımızın temelinde 0-6 yaş dönemi vardır.

Tahammülsüz, mutsuz, beklemeyi bilmeyen bireyler olmamızın ve günlük yaşam kalitemizin bu denli düşmesinin temelinde, çocukluk yıllarında bir dediğimizin iki edilmemesi vardır. Peki ne yapmalı, nasıl davranılmalı ki bu şekilde beklemeyi bilmeyen mutsuz bireyler yetişmesin! Bunun için öncelikle bebeklik dönemini ayrı değerlendirmek gereklidir. Çünkü o dönem oldukça hassastır.

Bebekler bekle-me-me-li!

Yaşamın ilk aylarında bebek ağladığında zaman kaybetmeden onunla ilgilenmek ve ihtiyacını gidermek, isteklerine karşı duyarlı olmak ve hızlı davranmak oldukça önemlidir. Böylece bebek yalnız olmadığını hissedecek, bu şekilde dünyanın güvenli bir yer olduğunu bilecektir. Ayrıca bu ilk etkileşimler bebek ve anne-baba arasında yaşam boyu sürececek kalıcı ve derin bir bağ kurulmasını da sağlayacaktır.

Bu konuda yapılan temel hatalara baktığımızda, anne baba ya da bebekle ilgilenen kişinin yanlış davranışlarının olduğunu görürüz. Bu sebeple belki de doğru bildiğimiz yanlışları yeniden gözden geçirmeliyiz.

Bunlardan biri, bebek ağladığı zaman kucağa alımsın diye beşiğinden kaldırmamaktır. Bu süreç çocuğun dış dünyaya sağlıklı tutunabilmesi, insanlara güvenilebilmesi için oldukça önemlidir ve hiçbir isteğinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Bu sebeple öncelikli düşünmemiz gereken şey o an bebeğin ihtiyacına cevap vermek, ona yalnız olmadığını hissettirmektir.

Anne ve babaların bu süreçte oldukça hassas ve dikkatli davranmaları gerekir. Alınan her karar, çocuğa verilen her tepki ya da sınırlamalar yetişkinlik hayatında oluşacak pek çok durumun ilk habercisidir adeta.

Bebeklik dönemi bittikten sonra durum tamamen değişmektedir. Artık ilk aylar geride bırakıldığı için çocukların tüm isteklerini hiç beklelemeksizin karşılamak yanlış bir davranış şekli olacaktır. Bu süreçte çocukların isteklerinin ya da ihtiyaçlarının karşılanması için bazen beklemeleri gerektiğini bilmeleri ve bekleyebilmeyi öğrenmeleri artık çok önemli olacaktır. O aradaki çizgiyi iyi görebilmek ve çocuğun neyi, neden istediğini iyi anlamak gerekmektedir.

Beklemek birçok insan için şüphesiz oldukça zorlayıcıdır. Fakat buna rağmen beklememiz gerektiğini ve her istediğimizin anında gerçeklemleneceğini biliriz. Şüphesiz bu durum her insanda aynı şekilde görülmez.

Beklemeyi ve beklemenin gerilimi ile baş etmeyi bilmek neden önemlidir?

Çocuklar kendilerince dış dünyada var olan pek çok şeyi isteme özgürlüklerine sahiptirler, istekler sonsuzdur. Bugün dondurma, yarın oyuncak, bir araba... Derken devam eden bir süreç. Fakat anne baba ne ölçüde bu isteklere cevap vermeli bu önemli bir konudur.

Çevremize baktığımızda istediği yapılmayan çocukların ağlamaya başladıklarını görürüz. Adeta anne ve baba arasında o an itibarıyla bir savaş başlar. Çocuk o ana kadar ne istemişse elde etmiş, istekleri anında yerine getirilmiştir.

Geriye anne baba için iki seçenek kalmıştır: Ya hemen çocuğun isteği yerine gelecek ve ağlaması kesilecektir. Ya da ihtiyaç karşılanamadığı için kriz devam edecektir. İstekleri erteleyebilmek ve bunun yarattığı gerilimi tolere edebilmek, çocuklara dünyanın kendi etraflarında dönmediğini ve her isteklerinin anında gerçekleşmeyeceğini öğretir. Bu yüzden yetişkinlere bu konuda önemli görevler düşmektedir.

Anne ve babalar neler yapmalı, nasıl davranmalı?

Çocuğumuz bir şey istediğinde ve isteği yerine getirilmediğinde ağlıyor, sızlıyor, öfke nöbetleri geçiriyorsa ve biz sakinleşmesi için istediği şeyi anında yerine getiriyorsak, çocuk bu davranışıyla her istediğini elde edebileceğini öğrenecektir. İlerleyen yıllarda bu davranışı değiştirmek oldukça sıkıntılı bir hal alacaktır. Bu durumda her isteğinin anında gerçekleşmeyeceğini öğretmek, şüphesiz biz anne babaların işidir. İsteklerine cevap verirken net ve açık olmalıyız. Aynı zamanda tutarlı davranmalıyız.

Bu tavrımız aynı zamanda davranışından kaynaklanan gerilimle nasıl baş edebileceği konusunda çocuğumuza yol gösterici olacaktır. Bu demek değil ki çocuğumuzun her isteğine "hayır" diyeceğiz ve onun kişisel ihtiyaçlarını göz ardı edeceğiz. Aksine hangi isteğine, ne ölçüde, hangi süreyle cevap vermemiz gerektiğini bilirse, davranışlarımız çocuğumuza tutarlı gelecek, bu durumu sorgulamayacaktır.

Okul öncesi dönem bu davranışların kazanılması için önemli bir süreçtir. O dönemde çocuklarda sıkça karşılaştığımız durumlardan biri, yemekten önce tatlı yeme isteğidir. Ona böyle bir durumda önce yemeğini yerse sonra tatlısını yiyebileceğini söylemek de bir anlamda çocuğun istediği bazı şeylere ulaşması için beklemesinin gerektiğini anlatabilecek bir süreçtir. Çocuk ayrıca bu davranışla isteğini gerçekleştirmeye yönelik çabaları engellendiği zaman yaşadığı gerilimle baş etmeyi de öğrenecektir.

Bunlar çok basit gibi görünen fakat oldukça etkili olan davranış şekilleridir. Bu sayede çocuk tatlı yeme hissinin oluşturduğu gerilime dayanabilmeyi davranış haline getirecektir.

Bunun aksi olduğunda çocuğa hemen istediği anda tatlıyı yiyebileceği söylendiğinde, çocuk benmerkezcilik ve talepkar bir tutum geliştirecektir.

Yetişkinlik hayatına kadar farklı talepler karşısında, her zaman olumlu sonuç alan çocuk ister istemez dünyanın kendi etrafında döndüğü ve diğer insanların kendisine hizmet etmek için var olduklarını düşünecektir. Bu şekilde büyüyen çocuğu mutlu etmek ise oldukça zor olacaktır.

İhtiyaçlarının karşılanması için beklemeyi bilmeyen çocukları hayatta neler bekliyor?

Okulda sorunlar

Beklemeyi bilmeyen çocukların okulda sıkça sorun yaşadıkları görülür. Bazı ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için dersin bitmesini beklemek çok zordur onlar için. Ya da başka bir durum; sıkıldığı anda arkadaşıyla konuşmak isterler çünkü dersin bitmesini bekleyemez. Bu tarz çocuklar okul yaşamına uyum sağlamakta çok zorlanır. Kurallar onlar için oldukça zorlayıcıdır.

Sosyal ilişkilerde sorunlar

Sosyal arkadaş ilişkilerinde de birçok sıkıntı yaşarlar. Kantinden bir şey almak için sıra beklemek onlar için zordur. Öğretmen bir soru sorduğunda kendi sesini duyurmak isterler arkadaşlarının soruyu cevaplamasına tahammül edemezler.

Oyun kurulurken problemler çıkar çünkü bir şeyi başkalarıyla birlikte yapmak onlar için zordur. Karşındaki arkadaşını hırpalamaya başlarlar. Başkasının oyunu kazanabileceği ya da daha iyi oynayabileceği düşüncesi onları rahatsız eder.

Bu şekilde yetiştirilmiş çocuklar beklemeyi başaramazlar. Bu yüzden kendilerinin dışında arkadaşlarının da isteklerinin olabileceği ve bunların göz ardı edilemeyeceğini düşünmek istemezler. Bu şekilde davranan çocuklarla arkadaşlık etmek diğer çocuklar içinde olumlu karşılanmayacaktır.

İş hayatında sorunlar

Beklemeyi bilmeyen çocuklar, sonrasında iş hayatında zorlanan yetişkinler olarak yaşamlarını devam ettirirler. Dünyanın kendi etrafında döndüğünü hissederek büyüdükleri için iş hayatında ayrıcalıklı ve özel muameleyi hak ettiklerini düşünürler. Çok çalışmak istemezler. Bir işverenin emri altında çalışmak onlar için zorlayıcıdır. İş hayatında takım çalışması gereken konularda empati kuramadıkları için işbirliği yapamazlar. Her zaman kendi istekleri değerlendirilsin isterler. Yönetici olarak çalıştıkları zamanda işveren için sorun teşkil ederler.

Peki ne yapmak gerekir?

Sürekli ağlayarak, ya da öfke nöbetleri ile isteklerini yaptıran çocuklar çoğunlukla “şımartılmış” çocuklar olarak değerlendirilir. Süreç bu şekilde devam ettiğinde, yetişkinlik döneminde ise bu durum “narsisizm” olarak isimlendirilir.

Narsisizm; kişinin kendisine tapması, kabaca tabirle kişinin kendisine aşık olması olarak tanımlanan bir terimdir.

Bu yetişkinler kendi istek ve ihtiyaçlarını başkalarının istek ve ihtiyaçlarının önünde görür ve ayrıcalık sahibi olma duygusunu taşımakla kalmaz, aynı zamanda başkalarının durum, istek ve ihtiyaçlarını değerlendirmekte de zorluk yaşarlar. Yani empati yeteneğinden yoksun olurlar.

Yetişkin döneminde bu kişilik özelliklerinin değiştirilmesi zor ve bazı hallerde olanaksızdır. Bu nedenle anne ve babanın bu durumu dikkate almaları son derece önemlidir.

Gerek çocukluk gerekse yetişkinlik döneminde beklemeyi bilmemek, en başta kişinin kendisine zarar vereceğinden anne ve babaya çok iş düşer.

Yapılması gerekenler neler diye düşünüldüğünde çocukluk döneminde ev içerisinde bir takım kural ve sınırlamaların olması çocuğun nerede durması

gerektiğini bilmesini sağlayacaktır. Bu şekilde ev içerisinde nasıl ki her istediğini yapamayacak aynı zamanda her isteği de elbette gerçekleşmeyecek bunu fark edecektir. Bir şey istemeden önce durup düşünmesini öğrenecektir.

Aile içerisinde anne ve baba kurallar konusunda ortak tutum birliğine girerse çocuk için birtakım kuralları oturtmak daha kolay ve onun anlamlandırabileceği bir şey olacaktır. Aksi halde bugün “evet” dediğine yarın “hayır” diyen anne ve baba için durum daha kötü bir boyut kazanacaktır. Çocuk ısrarcı olacak ve isteğinin neden yerine getirilmediğini merak edecektir. Fakat tutum birliğiyle “neden” anne ve baba tarafından anlatıldığında çocuk için durum daha anlaşılır bir hal alacaktır.

Ev içerisinde verilen sorumluluklarla da çocuk sadece anne ve babadan bir şey istemeyecek, kendi de bu sürece dahil olacaktır.

Ödül sistemi beklemekle ilgili çalışmalarda etkili olabilir fakat ödüllerin niteliği ve hangi durumlarda verileceği önemlidir.

Günlük hayattan kendimizle ilgili örnekler verip bazı konularda beklemenin neden önemli olduğu, çocukla yaş aralığı doğrultusunda uygun ifadelerle konuşulabilir.

ÇOCUK EĞİTİMİNDE DOĞRU OLARAK BİLİNEREN YANLIŞLAR

Yeni nesil anne-baba olarak değerlendirilen ebeveyn modelinde çoğunlukla çocuklara sınırlar öğretilirken tutuk davranılıyor ve kesin ifadelerle “DUR” denilemiyor. Bunun sonucunda çocuğuna “hayır” diyemeyen baş parmakta oynatılan ebeveynlerle karşılaşabiliyoruz. Sağlıklı çocuk yetiştirildiği düşünülürken sadece “ben” diyen bir nesil yetiştirdiği de unutulmamalıdır. Sınırların net koyulmadığı, benmerkezci, sadece kendisini önemseyen çocukların yetiştirdiği bir toplum olarak anne babaların yaptıkları doğru olarak kabul gören yanlışlar üzerinde duralım.

Çocuk her koşulda özgüven sahibi olmalı. Yanlış...

“Özgüvenin her koşulda iyi olması” bilgisi 1980-1990 yıllarında Amerika ve Avrupa’da “yeni çocuk yetiştirme modeline” psikoloji biliminin katkısı olarak görülmekteydi. Yıllar geçtikçe bu bilginin geçerliği gitmiş, birçok araştırmacı ve kuramcı tarafından çocuklara özgüven pompalamasının katkıdan çok zarar getirmeye başladığı vurgulanmıştır.

Çocuğa sık sık verilen “sen özelsin ve farklısın” mesajı erken yaşta aşırıya kaçan bir benlik algısına yol açacaktır.

Çocuklarla asla yüksek ses tonu ile konuşulmaz. Yanlış...

Yüksek ses tonu ile konuşmanın ya da çocuklara kızmanın onların psikolojik olarak kötü etkileneceği genellemesi yanlıştır. Bazen çocukların net ve sert yönlendirmelere ihtiyaç duydukları unutulmamalıdır. Örneğin bir toplulukta istediği yapılmadığı için annesine vurmaya çalışan bir çocuğa “Yaptığın doğru bir şey değil!” açıklaması yersiz ve yetersiz olacaktır. Bunun yerine sert bir tonda uyarılması ve yüz ifadesinin de aynı şekilde sert olması onu durduracaktır. İlk yöntem uygulandığında, çocuk şiddet olgusunu normal kabul ederek her defasında bu davranışını artırarak yineleyecektir. İkinci uygulanan yolda ise çocuk net bir şekilde sınırlarını görecektir ve her zaman her koşulda onun istediğinin olmayacağını da anlayacaktır.

Küçük yaşlardan itibaren çocuk eğitiminde sınırların konulmasında ve kuralların uygulanmasında anne-baba aynı dili konuşmalıdır. Birinin hayır dediği bir şey diğer ebeveyn için de hayır olmalıdır.

Başkalarının çocuklarına asla müdahale edilmemelidir. Yanlış...

Eskiden anne ya da babasını zor durumda bırakan çocuğa müdahale eden teyzelerimiz vardı. Ancak şimdilerde çocuk her tarafı birbirine de katsa kimseden ses çıkmaz oldu. Aksine hafif gülümsemelerle bile karşılaşır olduk.

Belki anne-babanın vereceği tepkiden çekinildiği için sessizlik ağır basmaktadır. Aslında anne-babayı rencide etmeden yapılan uyarılar, çocuğa çevresine yaşattığı rahatsızlığın farkında olması mesajını verecektir.

Başkalarının yanında çocuk uyarılmamalıdır. Yanlış...

Çocuk anne ve babasının kendisini dışarıda kalabalık bir ortamda uyaramayacağını bildiği anda, tüm sınırları zorlayacaktır. Anne-babanın ne kadar zor durumda kaldığı ya da yalnız kaldıklarında ne olacağı onu ilgilendirmiyordur artık. Çünkü her şeyi yaptırabileceği sadece “ben” dediği bir andadır. Oysa anne-baba, çevreye de rahatsızlık verdiğinin farkında olmayan çocuklarına sınırları öğretecek kişilerdir. Sınırları ihlal eden çocuğa o anda müdahale edilerek net yönlendirmelerle “dur” denilebilmelidir.

Herşeyi merak eden çocuğun her merakı giderilmelidir. Yanlış...

Çocuğun her sorusuna verilen ayrıntılı yanıtlar onun hayal dünyasını zayıflatacaktır. Hayal gücü yetişkin cevaplarıyla sınırsızca karşılık bulan çocuk, bir süre sonra sorularına yetiştiremeyen çocuk haline gelecektir. Unutulmamalıdır ki bazı soruların cevabını çocuk kendi hayal gücü ile bulabilir ve tamamlayabilir. Her sorusunun cevaplanması düşünce hızını ve konuşma miktarını kontrolsüz hale getirebilir. Bu durum çocuğu kaygı düzeyini artırarak yetişkin gibi davranan, yetişkin dili kullanan biri durumuna getirebilir.

Her seslenişinde cevap verilmelidir. Yanlış...

Genellikle özellikle annelerin yaşadığı bir sorundur tam iki yetişkin sohbet ederken çocuğun araya girip bir şeyler istemesi. Her seslenişine karşılık alan çocuk, bunu alışkanlık haline getirerek sınır problemi yaşayacaktır. Anne-babanın konuşmalarını bölen ya da yapılan bir etkinlik sırasında kendisiyle ilgilenilmesini isteyen çocuğa her seferinde yanıt verilmesi ona sadece benim için “sen” önemlisin mesajını verecektir. Bu mesajla yetişen çocuk için yetişkinlik döneminde de ben ve diğerleri ayrımı keskin bir şekilde çizilecektir.

Alınan Her Karar Çocuğa Da Sorulmalıdır. Yanlış...

Doğru olarak kabul edilen bu bilgi 5 yaşında tatile nereye gidileceğine karar vermesi istenen, 9 yaşında eve alınacak mobilyayı seçen, 6 yaşında her akşam mönüsü onun isteğine göre düzenlenen çocuklara işaret etmektedir. Çocukların bir birey olarak kabul edilmesi gerekliliği her zaman uzmanlarca vurgulanır. Ancak bu onların her şeyde söz hakları olduğu anlamına gelmeyecektir. Bazı kararların sadece yetişkinler tarafından verilmesi gerektiği çocuk tarafından bilinmelidir. Her karara çocuğu dahil etmek hatta onun yönlendirmesini sağlamak çocukta ego problemlerine neden olur.

Yukarıda belirtilen doğru olarak benimsenen yanlışların sürekli uygulandığında yanlış sonuçlar doğurabileceğinin altını çizmek gerekir. Her anne-baba, çocuğunu kendine güvenen, kendisini iyi ifade eden bir birey olarak yetiştirmek ister. Ancak sınırlar net bir şekilde çizilmezse, hem çocukluk hem de yetişkinlik döneminde ciddi problemlerle karşılaşılabilir.

Çocuklarımız...

Küçük yaşlardan itibaren ebeveyn olarak yapacağımız birtakım şeyler onların geleceği için oldukça fazla önem teşkil ediyor.

- “Teyze kızar şimdi, garson amca çok kızacak.” diyerek herkes sana kızabilir imajı yaratılmamalıdır.
- Kalabalık araçlarda “Teyzenin kucağına otur, amcanın yanına sıkış.” diyerek yabancılarla bağ kurması sağlanmamalıdır.
- Akrabanız dahi olsa çocuğunuzun tuvalet ihtiyacını sizinle karşılaşmasına önem verin.
- Eğer kendisini öptürmek istemiyorsa, bir kerecik öpsün diyerek onu zorlamayın.
- O istemedikçe ona kimsenin dokunamayacağını mutlaka öğretin.
- Yol boşken kırmızı ışıkta çocuğunuzun yanında asla geçmeyin.
- Gazlı içecekleri içip sonra da bunlar çok zararlı diyerek onun içmesini engelleyeceğinizi düşünmeyin. Sadece inandırıcılığınızı kaybettiğinizi unutmayın.
- Kitap okumuyorsanız ondan da kitap okumasını beklemeyin. Okuma alışkanlığının genetik değil, görerek model alarak oluştuğunu unutmayın.
- Sen bunu yapamazsın, senin yerine ben yaparım demek yerine “DENEMEĞ İSTER MİSİN?” deyin.
- Onunla arkadaş olmaya çalışmayın. Sadece anne-baba olun.
- Onun anlayabileceği şekilde zararlı olan şeyleri anlatın. “Ciss” yapma demeyin. Korkutarak değil açıklama yaparak öğretici olmaya çalışın.
- Neyi soruyorsa, ona yanıt verin. Sizden destan dinlemek istemediğini unutmayın.
- Onunla konuşurken göz teması kurun. Aynı hızda olmaya önem gösterin.
- Çocuğunuzun koşulsuz sevin. Onun bunu her koşulda hissetmesini sağlayın. Çocuğunuza her fırsatta sarılın. Temas iletileri ebeveyn-çocuk arasındaki en güçlü iletilerdir.
- Asla çocuklarınıza isim takmayın ya da etiketlemeyin. Olumlu ya da olumsuz her etiket onda sadece baskı oluşturacaktır.

OKUL OLGUNLUĞU

İlkokula başlama süreci, çocuğun hayatında çok önemli bir yere sahiptir. 1. sınıf, çocuğunuzun bütün eğitim-öğretim hayatı süresince “okul ve eğitim” kavramlarını nasıl algılayacağını belirlemektedir. Çocuğunuz yıllarca anaokuluna devam etmiş olabilir, buna rağmen formal eğitimle ilk kez 1. sınıfta karşılaşacak ve ilkokulun gereklerini yerine getirebilme, bu sürece uyum sağlama konusunda çaba göstermesi gerekecektir. Şüphesiz daha önce almış olduğu anaokulu eğitimi, bu sürecin daha kolay geçmesini sağlayacaktır.

Okul olgunluğu, çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimi açısından belirli bir düzeye gelmesi ve okulda kendisinden beklenenleri başarıyla yerine getirmeye hazır olmasıdır. Çocuğun potansiyelini performansla dönüştürebilmek için az önce bahsettiğimiz alanlardaki gelişiminin okula başlamak için yeterli olması gerekmektedir.

Okul olgunluğuna erişmiş bir çocuk, ondan beklenenleri rahatlıkla yerine getirebildiği için okula karşı olumlu duygular ve olumlu bir tutum geliştirecektir. Fakat bu olgunluğa erişmemiş bir çocuk 1.sınıfa başladığında çok zorlanacak, beklentileri yerine getiremeyecek, okula karşı ve kendine yönelik olumsuz duygular oluşturmaya başlayacak ve öğrenme motivasyonu kırılmış olacaktır.

Değişen sistemle birlikte çocukların 1. sınıfa başlama yaşının geriye çekilmesi ile “okul olgunluğu” kavramı daha fazla önem kazanmaktadır. Her çocuğun gelişimi kendisine özgüdür. 66 aylık bir çocuk okula gitmeye hazırlarken 69 aylık bir çocuk hazır olmayabilir. Dolayısıyla bu kavram konuşulurken çocukların gelişimlerinin birbirleriyle aynı olamayacağını ve kıyaslamaların doğru olmadığını vurgulamak gereklidir.

1.sınıf denildiğinde akla ilk olarak okuma-yazma becerisi gelmektedir.

Çocuğun okuma-yazma alışkanlıklarını kazanabilmesi, anlayarak okumayı başarabilmesi için;

- Psiko-motor açıdan belli bir olgunluk düzeyinde olması (el-göz koordinasyonu ve kas koordinasyonu)
- Görme-işitme fonksiyonlarının iyi gelişmesi
- Dili anlayabilmesi ve iyi kullanabilmesi, belli bir kelime dağarcığına sahip olması
- Duygusal ve sosyal açıdan belli bir olgunluğa ulaşmış olması

● Belli bir zekâ düzeyine sahip olması gerekmektedir. Okula başlayan çocuğunuzda bunlarla birlikte gelişmesi gereken başka özellikler de vardır. Bu özelliklerin hiçbirini bir diğerinden daha önemsiz değildir.

Okula başlayan çocuğunuzdan beklenecek temel davranışlar:

● **Öz bakım becerilerini karşılayabilmesi.** Çünkü artık çocuğunuz tuvalet ihtiyacını kendisi giderecek, yemeğini tek başına yiyecek, gerektiği zaman giysilerini değiştirecektir. Bunları doğru şekilde yapabiliyor olması, okul ortamında daha rahat ve özgür hareket edebilmesine olanak sağlayacaktır.

● **Birkaç basamaklı yönergeyi alabiliyor olması.** Çünkü artık çocuğunuz öğretmeninin verdiği yönergeleri doğru alıp buna göre hareket etmeli, yapılması gerekenleri doğru sıralamayla yapabilmelidir.

● **Eşyalarına sahip çıkması.** Çünkü artık çocuğunuz sınıf ortamında sahip olduğu malzemeleri korumak, düzenli muhafaza etmek durumundadır. Eşyalarını diğer çocuklarınkinden ayırt edebilmelidir.

● **Sorumluluk alabilmesi.** Çünkü artık çocuğunuzun okulda sorumluluklarına daha çok uyması, ev ödevlerini uygun bir şekilde tamamlaması gerekmektedir.

● **Oyun ve ders saatini birbirinden ayırt edebilmesi.** Çünkü artık çocuğunuz formal eğitimin ilk basamağındadır. Ders ve oyun saatini ayırt edebilmeli, öğretmenin yönergesiyle birinden diğerine rahatça geçiş yapabilmelidir.

● **Dil gelişiminin uygun olması.** Çünkü artık çocuğunuz demin de ifade ettiğimiz gibi formal eğitimin içindedir. Kendini rahatça ifade edebilmesi, okuma yazma çalışmalarında ilerleyebilmesi için dil gelişiminin 1. sınıfa uygun olması gerekmektedir.

● **Anlık ve tepkisel davranmak yerine duygu ve düşüncelerini muhakeme becerisini de kullanarak ifade edebilmesi. Sorun çözme becerisine sahip olması.**

Bunlar sosyal ilişkilerini olumlu bir şekilde sürdürebilmesi için gerekli becerilerdir. Arkadaşıyla ya da öğretmeniyle sorun yaşadığında olumsuz tepki vererek bu durumdan kurtulmaya çalışmak yerine düşünerek kendisini ifade edebilmesi ve soruna çözüm araması gerekmektedir.

● **Kaba motor ve ince motor becerilerinin gelişmiş olması. Yürüyecek, koşacak, dengesini sağlayabilecek, merdiven inip çıkabilecek bedensel gelişime sahip olması;** kalem tutabilmesi, tahtada veya kâğıt üzerinde verilen modeli kopyalayabilmesi gerekmektedir. 1. sınıfın ilk ve en önemli görevi okuma-yazma becerilerini kazanmaktır. Bu konuda zorluk yaşamaması için bahsettiğimiz becerilere okul öncesi dönemde sahip olması gerekmektedir.

Çocuğunuzun yaşı kaç olursa olsun 1. sınıfa başladığı zaman ondan beklenecek davranışlar bunlar olacaktır. Bahsettiğimiz davranışlardan bazılarını hemen sergilemesi gerekecek, bazılarını da belli bir süre içinde geliştirmesi beklenecektir. Eğer çocuğunuz 6 yaşını doldurmuşsa ve 1. sınıfa başlayacaksa, onu bu becerileri geliştirecek şekilde desteklemeniz gerekmektedir. Çocuğunuz 6 yaşını doldurmadıysa ve bu becerilere sahip değilse bu davranışları geliştirmek için ne kadar zaman gerektiği konusunda onu gözlemleyebilir ve konuyla ilgili bir uzmandan destek alabilirsiniz. Kısa süre içinde bu gelişimi tamamlayacağı düşünülmüyorsa, çocuğunuzu bekletmeniz ve bir sonraki sene okula başlatmanız onun için çok daha olumlu olacaktır.

Çocuğun bilişsel, sosyal-duygusal, davranışsal özelliklerinin bir bütün olduğu, gelişimlerinin dengeli seyretmesi gerektiği unutulmamalı, okul sadece okuma-yazma öğrenilmesi gereken yer olarak görülmemelidir. Bilişsel özellikleri çok gelişmiş bir çocuk sosyal-duygusal anlamda sorun yaşıyorsa, büyük olasılıkla zaman içinde akademik ve davranışsal anlamda da sorun yaşayacaktır. Sosyal-duygusal özellikleri gelişmiş, fakat bilişsel anlamda sorun yaşayan çocuk yine büyük olasılıkla zaman içinde akademik ve davranışsal anlamda zorluk yaşayacaktır. Yaşına göre olumlu sosyal davranışlar gösteren çocuk; erken okula başladığı için bu özelliğini kaybedebilir, kendisinden büyüklerle birlikteyken geri planda kalabilir, kendini yetersiz hissedebilir. Aynı durum bilişsel özellikler için de geçerlidir.

Çocuğunuzu formal eğitim hayatına erken başlatıp başlatmamak çok önemli bir karardır. Önceliğiniz her zaman onun mutluluğu ve başarısı olmalıdır. Olması gereken sınıftayken çocuğunuz kendisine ve çevresine

daha çok güven duyacak, daha çok sevecek, daha huzurlu olacaktır. Çocuklara her zaman ifade ettiğimiz gibi, "Hızlı gitmek değil, doğru ve zamanında yapabilmek önemlidir."

ÇOCUĞUNUZUN GÜVENLİĞİ İÇİN DİKKAT ETMENİZ GEREKENLER

Çocukların güvenliğinin sağlanması son zamanlarda en çok üzerinde durulması gereken konulardan biri haline geldi. Yaşanan olaylar, çocuklara karşı işlenen suçlar bu konuyu daha önemli hale getirmekte, bütün ebeveynlerin çocuklarının sağlığı ve güvenliği ile ilgili kaygı duymalarına sebep olmaktadır.

Öncelikle söylenmesi gereken en önemli şey, çocukların güvenliğini sağlamanın anne-babanın görevi olduğudur. Önce anne-baba üzerine düşen bu görevi sonuna kadar yerine getirmeli, ardından çocuğa yaşına göre bazı sorumluluklar yüklemelidir. Okul öncesi dönemdeki hiçbir çocuk dışarıda yetişkin gözetimi olmaksızın, tek başına, bağımsız bırakılmamalıdır. Bunun adı son zamanlarda 'özgürlük' gibi görülsede okul öncesi çocuğunun henüz böyle bir özgürlüğe ihtiyacı yoktur. Onun ihtiyacı olan anne-baba ya da bakıcısı olan yetişkinin onu koruyacağına dair inanca sahip olmak ve bunun sonucunda da güven geliştirmektir. Günümüzde kapalı, güvenli siteler bu konuda anne-babalara kolaylık sağlamakta, çocukların daha serbest dolaşmasına imkân tanımaktadır. Her şeye rağmen çocukların dışarıdayken mutlaka bir yetişkin gözetiminde olmaları gerekir. Anne-baba yanında olmasa da çocuklarını uzaktan takip etmeli, çocuğun da bunu bilmesini sağlamalıdır.

Okul öncesi dönem söz konusu olduğunda unutulmaması gereken şey, çocuğun hata yapma özgürlüğü olduğudur. Çocuk hata yapabilir, dikkatsiz davranabilir. Kendi güvenliğini sağlamak konusundaki bu hataları düzeltmesi gereken, onlara yol gösterici olması gereken ailelerdir. Can güvenliği söz konusu olduğunda çocuğa sorumluluk verip kenarda durmak hiçbir yaş için doğru değildir.

Çocuğa verilmesi gereken mesaj, ondan anne-babanın sorumlu olduğu, güvende olması için yine anne-babanın her zaman yanında olacağıdır. Bu ifade sürekli çocuğun yanında olmak, her şeyi onunla birlikte yapmak, ona hiç alan tanımamak olarak algılanmamalıdır. Yapılması gereken çocuğa özgür olduğu bir çerçeveye yaratıp, onun dışında durarak güvenliği için her şeyi düşündüğünüzü bilmesini sağlamanızdır. Bu şekilde çocuk kendini ailesi tarafından kapsanmış hisseder. Bu da ailesine ve kendisine güven duyabilmesi için çok önemlidir.

Okul öncesinin korkuların sıklıkla yaşandığı bir dönem olduğu da unutulmamalıdır. Çocuklar canavarlardan, hayaletlerden, hırsızlardan korkabilirler. Televizyonda izledikleri şiddet içerikli yayınlar, çevrede konuşulanlar, anne-babaların kaygılı tavırları çocuklarda bu korkulara yol açabilir. Hayal güçlerinin oldukça geniş olması da bu dönem çocuklarının korkularının çeşitlenmesine

sebeplere sebep olacaktır. Bütün bu sebeplerden çocukları daha da korkutacak, güvende olmadıklarını hissettirecek hal ve tavırlardan kaçınmak gereklidir. Daha önce de söylediğimiz gibi çocuğu koruma görevi öncelikli olarak anne-babaya aittir. Dolayısıyla anne-baba önce kendisine güvenli davranmalı, soğukkanlı bir şekilde bu görevi gerçekleştirmelidir. Sürekli kaygılı, her şeyden korkan anne-baba çocuğa küçük yaşta korku aşılayacak, çocukta herkesten ve her şeyden korkması gerektiğine dair bir algı oluşacaktır.

Kuşkusuz çocukların güvenlikleri için bilmeleri ve dikkat etmeleri gereken bazı durumlar da vardır.

- Beraber dışarı çıkmadan önce çocuğunuzu gideceğiniz yer ile ilgili bilgilendirip orada yapacaklarınızla ilgili birlikte plan yapabilirsiniz. Gideceğiniz yerin özellikleri ile ilgili konuşup, kalabalık olma ihtimaline karşı beraber bazı kararlar alabilirsiniz.

Burası bir alışveriş merkeziyse, "Alışveriş merkezinde beraber çok güzel vakit geçireceğiz. Ben hep senin yanında olacağım. Ama orası kalabalık bir yer. Eğer birbirimizi göremezsek orada çalışan güvenlik görevlilerinden yardım isteyebilirsin. Seni doğruca benim yanıma getireceklerdir." diyebilirsiniz. Güvenlik görevlisinin üniformasını tarif edip onu tanımasını kolaylaştırabilirsiniz.

Gittiğiniz yer park, bahçe gibi açık bir alandaysa burada da çocuğunuza polisten yardım alabileceğini anlatabilir, onun üniformasını öğrenmesini sağlayabilirsiniz. Bu tedbirin işe yaraması için çocuğunuzun anne-baba isimlerini, soyadını, anne-babadan birinin telefon numarasını biliyor olması önemlidir.

- Çocuğunuzu sizin yanında olmadığınız zamanlarda yabancılarla konuşmaması, onlardan yiyecek, içecek, hediye herhangi bir şey almaması konusunda uyarmanızdır. "Ben senin yanıdayım. Bir şeye ihtiyacın olduğunda bana söylemelisin. Tanımadığın biri sana bir şey vermek istediğinde öncelikle "hayır" de ve benim yanıma gel. İyi bir şey olup olmadığına birlikte karar verelim." diyebilirsiniz.

- Çocuğunuzun "Hayır" demeyi öğrenmesi gerekmektedir. Onu bu konuda bilgilendirmeniz önemlidir. Herhangi bir şeyi istemediği zaman "Hayır" diyebilmeli ve sizden destek isteyebilmelidir.

Bu ifadenin ne zaman kaba olduğu ne zaman gerekli olduğu konusunda onunla konuşabilirsiniz. Anne-baba yanındayken ona nazikçe teklif edilen bir şeyi istemediğini “Hayır” diye bağırarak ifade etmek doğru kabul edilmez. Fakat anne-babanın gözetimi dışında tanıdığı veya tanımadığı birinin verdiği şeyi almaması ya da istediğı şeyi yapmaması, yani “Hayır” diyebilmesi gerekli bir durumdur. Çocuğunuzun kafasının karışmaması için bu durumu örneklerle anlatabilirsiniz.

● Çocuğunuza bedeninin kendisine ait ve kendisine özel olduğu algısını kazandırmanız önemlidir. “Herkesin bedeni kendisine özeldir. Sana dokunulmasına izin vermek zorunda değilsin. İstemediğın şekilde sana dokunmak isteyen biri olursa mutlaka ondan uzaklaşmalı ve bunu bize anlatmalısın.” diyebilirsiniz. Çocuğunuz size güvenmeli ve sizinle konuşabilmelidir. Kuşkusuz okul öncesi dönemde çocuğunuz iyiyi ve kötüyü ayırt etmek konusunda sorun yaşayacaktır. Her zaman doğru yerde doğru tepkiyi verememesi olasıdır. Bu uyarılarda bulunulan çocuklar öncelikle bu durumu aile içinde yansıtmakta, istemedikleri herhangi bir durumda bu çözüm yollarına başvurabilmektedirler. Çocuğunuz işten gelen babası kendisini öpmek istediğinde oyundan kalkmaya üşenip babasına “Beni öpmeni istemiyorum. Benim bedenim bana özel.” diyebilir. Bu durumda çocuğunuza sabırla yaklaşmalı, aradaki farkları ifade etmelisiniz. Çocuğunuzun çevreden gelen her davranışı kötü niyetli olarak algılaması da mümkündür. Dolayısıyla çocuğunuzu anlamaya çalışmanız ve durumdan emin olmanız da önemlidir.

● Küçük çocuklar aile içerisinde çok sevilirler, her zaman ilgi odağıdır. Hem aile üyeleri onları sevmeyi, öpmeyi çok sever hem de çocuklar dokunulmayı ve ten temasını. Çocuğın sevgiyi en kolay ve direkt hissettiğı durum bunlardır. Çocuğın sevilme ihtiyacını karşılamak çok önemli olmakla birlikte ona nasıl dokunduğunuz da önem taşımaktadır. Çocukların özel bölgelerinin sevilmesi, öpülmesi, ısırılması yoluyla sevimleri doğru değildir. Aile içinde yapılan bu davranışlar çocuğın bunları yapılabilir ve normal olarak görmesine sebep olmaktadır. Bu durum da bu davranışları kimin yapıp kimin yapamayacağı konusunda bocalamasına sebep olabilmekte ve bedensel sınırlarını doğru şekilde koymasına engel oluşturmaktadır.

● Çocuğunuza sizin için değerli olduğunu hissettirmelisiniz. “Benim için çok önemlisin. Sana bir şey olmasına asla izin vermem. Ama bazı konularda senin de bana yardımcı olman gerekiyor.” diyerek yapması gerekenleri anlatabilirsiniz.

● Çocuğunuz dışarı çıktığınızda sizin sözünüzü dinlemiyor, uzaklaşıyor, keyfi davranıyorsa, daha önce bahsettiğimiz gibi onu güvenlik görevlileri veya polislerden yardım alabileceğı ile ilgili bilgilendirmelisiniz. Eğer çocuğunuz bu davranışı sık sık yapıyorsa, uzaklaşıyor ve kayboluyorsa dikkatinizi onun üzerinde daha da çok yoğunlaştırmalısınız. Bunu “Yapma, etme, gitme” gibi yönergelerle yapmak yerine, dikkatini sizden ayırmaması için ona sebepler vermenizle durum daha kolay hale gelecektir. Alışveriş merkezindeyseniz planınızı onun size olan dikkatini canlı tutacak şekilde yapabilirsiniz. “ İlk önce senin için giyecek güzel bir şey bakalım, daha sonra benim almam gereken şeyi alalım ve en sonunda da gidip kendimizi ödüllendirelim. Acaba ne yapsak?” gibi yönlendirmeler bu konuda yararlı olabilir. Eğer bu tutum işe yaramıyorsa ve çocuğunuz sizi sık sık bırakıp gidiyor, kayboluyorsa onunla bunun tehlikeleri ile ilgili konuşmalısınız. “Benim göremeyeceğim yerlere gitmeni istemiyorum. Birbirimizi kaybedersek sen çok korkarsın ben de çok üzülürüm. Birbirimizi bulana kadar çok kötü zaman geçirmiş oluruz. Ben bugün çok güzel zaman geçirmek istiyorum.” diyebilirsiniz. Eğer bu da işe yaramıyorsa daha önceki uyarılarınızı hatırlatarak çocuğunuzla birlikte oradan çıkabilirsiniz. Uyarılarınızı dinlemediğı için kötü zaman geçirdiğini, bir dahaki sefere aynı şeyi yapmaması gerektiğini, aksi takdirde yine gittiğiniz yeri terk etmeniz gerekeceğini ifade edebilirsiniz. Bütün bunları sakın ve kendinize güvenerek yapmanız önemlidir. Alışveriş merkezini ya da gittiğiniz başka bir yeri zamanından önce terk etmeniz dünyanın sonu değildir. Önemli olan çocuğunuzun durumdan bir şeyler öğrenmesi ve bir dahaki sefere buna göre davranmasıdır.

Çocukların güvenlik ve sağlık ihtiyacının göz ardı edilmesi ya da ikinci plana atılması geri dönüşü olmayan sonuçlar doğurabilmektedir. Kaygılarınızı azaltmak, çocuğunuzun kendisine güven duymasını sağlayabilmek adına bu konulara önem vermeniz, çocuğunuzu buna göre yönlendirmeniz gereklidir.

ÇOCUK, OYUN, OYUNCAK...

Oyun, çocuğa kimsenin öğretemeyeceği konuları, kendi deneyimleriyle öğrenmesi yöntemidir.

Oyun her yaşta insanın hayatında önemli yeri olan bir etkinliktir. Yetişkin için eğlenme, dinlenme, boş zaman etkinliği vb. gibi anlamlar ifade eden oyun, çocuk için, özellikle okul öncesi dönemdeki çocuk için, içinde yaşadığı dünyayı, çevresindeki insanları tanıma ve anlama aracıdır. Bu nedenle bir boş zaman faaliyeti değil, çocuğun zamanının büyük bir bölümünü alan, ciddi bir uğraş olarak nitelenmelidir.

Çocuklar oyun oynarken yoğun bir öğrenme süreci içindedirler. 17 yaşına dek gelmiş bir insanın o ana dek öğrendikleri araştırıldığında 4 yaşına dek öğrendiklerinin % 50'sini, 8 yaşına dek ise % 80'ini öğrendiği anlaşılmıştır. Bu nedenle oyun denilen bu doğal öğrenme ortamı ciddiye alınmalıdır.

Biz yetişkinlere düşen görev, onların oyunlarına yeterli saygıyı göstermek, zaman zaman onlarla birlikte oynayarak yetenek ve gelişimlerine katkıda bulunmak ve doğru zamanda doğru oyuncaklarla karşılaşmalarına fırsat sağlamaya çalışmaktır.

Oyuncak Seçerken Nelere Dikkat Etmeliyiz?

Özellikleri düşünülerek seçilmiş bir oyuncak, çocuğun oyuncaktan ve oyundan en iyi şekilde yararlanmasını sağlar.

- Aileler genellikle kendi hoşlarına giden oyuncakları çok erken ya da çok geç alabilirler. Oysa oyuncak mutlaka çocuğun yaşına, ilgisine, becerisine ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır. Çocuğa yaş ve beceri düzeyinin altında alınmış bir oyuncak zevk vermeyecek ve ilgi alanında çok kısa bir süre kalacaktır. Yaş ve beceri düzeyinin üstünde alınmış bir oyuncak ise çocukta başarısızlık duygusu yaratacaktır ki asıl tehlikeli olan budur. Her iki durumda da oyuncak kısa bir süre sonra köşeye terk edilecektir.
- Bir oyuncacı almadan önce tespit etmeniz gereken noktalardan biri de oyuncanın ne kadar süreyle çocuğun ilgi alanında kalabileceğidir. Bir oyuncak uzun süre çocuğun ilgi alanında kalabiliyorsa bu başarılı ve iyi seçilmiş bir oyuncaktır.
- Çocuklar oyuncaklarına yumuşak ve itinalı davranamazlar. Bu nedenle oyuncak seçiminde en çok dikkat edeceğiniz konulardan biri de oyuncanın sağlamlığı olmalıdır. Çabuk kırılan, bozulan oyuncaklar başarısız üretilmiş oyuncaklardır.
- Oyuncak fonksiyonel olmalı, fazla yapılmış olmamalı, yaratıcılığı sınırlamamalıdır. Örneğin bir süt kamyonu yerine, boş kasalı bir kamyon çok daha fonksiyoneldir. Çünkü çocuk kamyonun boş kasasına dilediğini yerleştirebilir, dilediğini taşıyabilir.
- Çocuklar kendilerine hazır sunulmayan, inşa edecekleri, yaptıracakları, şekillendirecekleri, kesecekleri oyuncaklarla daha uzun süre oynarlar. Çünkü bu tür oyunlarda deneme-yanılma metodunu kullanırlar. Önlerine konulan malzemenin yöneticisidirler ve çabalarının sonucunda ortaya çıkan ürün onlara zafer duygusu verir.
- Çocuğa tek başına oynayacağı oyuncakların yanı sıra, grup olarak oynayacak oyuncaklar da sağlanmalıdır.
- Oyuncak çocuğu ürkütmemeli, ona sevimli gelmeli, sade, ayrıntısız ve köşeleri yuvarlak olmalıdır.

- Oyuncak çocuğun kas kuvvetiyle orantılı olmalı ve ona zarar vermeyecek nitelikte, kullanabileceği büyüklükte olmalıdır.
- Oyuncak satın alırken titizlikle uygulanan bir cinsiyet ayrımı yapmamalısınız. Bir erkek, çocuk kız oyuncacı; bir kız, çocuk erkek oyuncacı ile oynamak isterse buna izin vermelisiniz. Becerilerini geliştirecek ise bir erkek çocuğun bebekle, bir kız çocuğun kamyonla oynamasında hiçbir sakınca yoktur.
- Oyuncak konusunda bilgili, deneyimli ve uzman satıcılardan alışveriş yapmalısınız. Çünkü oyuncacı size doğru tanıtacaklar ve sizi bilgilendirerek doğru seçim yapmanızı sağlayacaklardır.

Unutmayın, oyun çocuğun yaşamındaki baş uğraşı ve en önemli işidir. Akıllıca seçilmiş bir oyuncak, çocuğunuzun oyuncaktan ve oyundan en iyi şekilde yararlanmasını sağlar ancak hiçbir oyuncak anne baba ilgisinin yerini tutamaz.

İlkokul Çağına Gelineye Kadar Çocuklar Hangi Dönemde Ne Tür Oyuncaklarla Oynamalıdır?

4 YAŞ

- Ayrıntılı eşleştirme oyunları
- 6-8 parçalı puzzle
- Orta boy legolar
- Kuklalar ve sahne
- Resim kâğıdı ve her türlü resim malzemeleri
- Ayrıntılı resim ve öykü kitapları
- Hafıza oyunları (Basit bilmece, tahmin oyunları)
- Kavram geliştirici oyuncaklar (Renklere göre ayırmalı oyuncaklar v.b.)
- Küçük ev hayvanları
- Kolaj çalışmaları (Artık kâğıt ve kumaş parçaları)
- Küçük çivi oyunu
- Basit trafik halıları
- Basit sayı kavramını içeren oyunlar
- Tahta ve tebeşir
- Küçük bahçe gereçleri

5 YAŞ

- Çeşitli meslek gruplarının kullandığı her türlü malzemenin taklidi olan oyuncaklar
- Çeşitli meslek gruplarına özgü giysiler
- 8-12 parçalı puzzle
- Uzun, ayrıntılı, resimli öykü kitapları
- Sayı kavramını içeren oyunlar
- Fazla bakım istemeyen ev bitkileri
- Büyük bebek arabası
- Gölge kuklaları
- Büyüteç
- Ailece oynanabilecek oyunlar
- Üç boyutlu çalışmalar

6 YAŞ

- El kuklaları
- Halka atma, disk fırlatma ve top oyunları
- Seksek, bilye
- Çember çevirme, topaç
- Basit kâğıt oyunları
- Laboratuvar oyuncakları(basit mikroskop, deney araçları v.b.)
- Büyük araba
- Atlama ipi
- Basit dikiş ve dokuma

AREL KOLEJİ

Anaokulundan Üniversiteye Köklü Bir Eğitim Kurumu

- AREL Anaokulu
- AREL Fen Lisesi
- AREL İlkokulu
- AREL Anadolu Lisesi
- AREL Ortaokulu
- AREL Üniversitesi